

ÇARPMA İŞLEMİ

Terimleri eşit olan toplama işleminin kısa yoldan yapılmasına çarpma işlemi denir. Çarpma işleminde **tane, kere** ifadeleri de kullanılır.

Örnek:

$4 + 4 + 4 + 4 = 16$ toplama işlemi;

$4 \times 4 = 16$ biçiminde çarpma işlemi olarak ifade edebiliriz.

$$4 \times 4 = 16$$

(çarpan) (çarpan) (çarpım)

Çarpma işleminin kapalılık, birleşme ve değişme özellikleri vardır.

Çarpma işleminin **etkisiz (birim) elemanı "1"** dir.

Örnek:

$$13 \times 1 = 13$$

$$1 \times 13 = 13$$

$$28 \times 1 = 28$$

$$1 \times 28 = 28$$

Ayrıca, çarpma işleminde **"sıfır (0) " yutan eleman** olarak adlandırılır. Çünkü doğal sayıların sıfırla çarpımı sıfırdır.

Örnek:

$$5 \times 0 = 0$$

$$0 \times 5 = 0$$

✂ Bir doğal sayının 10'un kuvvetleriyle olan çarpımlarını zihinden yapabilmek için aşağıdaki yol izlenmelidir:

$$15 \times 10 = 150$$

$$15 \times 100 = 1500$$

$$15 \times 1000 = 15000$$

$$15 \times 10000 = 150000$$

.....

Not: Yukarıdaki işlemler ve sonuçları inceledikten sonra aşağıdaki kuralı söyleyebiliriz: Bir doğal sayıyı 10, 100, 1000 ... sayıları ile çarpmak için bu doğal sayının sağına kaç sıfır bulunuyorsa sırayla bir, iki, üç, dört ... tane sıfır yazılır.

Çarpmanın Toplama Üzerine Dağılma Özelliği

Bu özelliği bir örnek üzerinde açıklayalım.

Örnek:

Bir kırtasiyeden içinde 100'er tane silgi bulunan 6 kutu ve içinde 80'er tane silgi bulunan 6 kutu alınırsa kaç silgi alınmış olur?

Çözüm:

1. Yol:

$$6 \times (100 + 80) = 6 \times 180$$

$$= 1080 \text{ silgi}$$

2. Yol:

$$(6 \times 100) + (6 \times 80) = 600 + 480$$

$$= 1080 \text{ silgi}$$

Dolayısıyla bu iki çözüm yolunda da, toplamı oluşturan terimlerin her biri çarpan sayı ile ayrı ayrı çarpılarak toplanınca, sonuç değişmiyor. Yani;

$$6 \times (100 + 80) = (6 \times 100) + (6 \times 80) \text{ dir.}$$

Buna çarpmanın toplama üzerine dağılma özelliği denir.